

Jaarverslag

2022

Inhoudsopgave

Verslag van de Raad van Toezicht	3	4. Financiële gang van zaken in 2022	24
Bestuursverslag	5	4.1 Uitvoering van het financiële beleid	24
Inleiding	7	4.2 Resultaat exclusief niet-terugkerende baten en lasten	24
1 Missielijnen	9	4.3 Exploitatieresultaat	25
1.1 Missielijn Voorschools taalplezier	9	4.4 Risicoparagraaf	27
1.2 Missielijn Taalplezier voor de jeugd	9	4.5 Governance	27
1.3 missielijn Taalvaardigheid, digitale geletterdheid en leesmotivatie voor jongeren	10	4.6 Begroting 2023	28
1.4 Missielijn Persoonlijke ontwikkeling van jongeren	11	Jaarrekening 2022	30
1.5 Missielijn Kunst en Cultuur, Opinie en Debat	12	Balans per 31 december 2022	30
1.6 Missielijn Ontwikkelhuis basisvaardigheden	13	Staat van baten en lasten over 2022	32
1.7 Missielijn Collectie en Kennisdeling	13		
1.8 Missielijn Informatiepunt/Sociaal Netwerk	14		
2. Aanwezigheidsbeleid	16		
3. Bedrijfsvoering	18		
3.1 HRM	18		
3.2 Finance & Control	19		
3.3 Marketing & Communicatie	19		
3.4 ICT	20		
3.5 Facilitair Management	20		
3.6 Werving van externe middelen	21		

Verslag van de Raad van Toezicht

Het jaar 2022 was een jaar dat wij als Raad van Toezicht hebben ervaren als opbouwend en verbindend. Het was een jaar waarin de organisatie nieuwe bouwstenen legde voor de toekomst van deze bijzondere bibliotheek die door zoveel Rotterdammers gewaardeerd en gedragen wordt. Vanuit onze positie als toezichthouder - maximaal betrokken met maximale distantie - zagen wij een organisatie die, vrijwel ongehinderd door Covid, steeds verder in haar rol groeide als stedelijke verbinder in de uitwerking van de missielijnen en die de ontwikkeling van de te vernieuwen Centrale Bibliotheek vol overgave oppakte.

De Raad van Toezicht is middels haar reguliere vergaderingen, auditcommissie en remuneratie-commissie steeds adequater voorzien van informatie en kon daarmee haar rol optimaal vervullen. De raad heeft in 2022 vijfmaal vergaderd in voltallige samenstelling, altijd in aanwezigheid van de directeur-bestuurder en de business-controller, geregeld met teammanagers en vanaf het derde kwartaal met een bestuurssecretaris. De voorzitter heeft maandelijks gesprekken met de directeur-bestuurder. Vanuit het perspectief van governance is vermeldenswaardig dat in 2022, mede ingegeven door de invoering van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen, een vernieuwde versie van de statuten is vastgesteld. Hieruit vloeide ook een herijking van het interne Raad van Toezichtreglement en directiereglement voort.

Vanaf maart 2022 benoemde het College van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam mevrouw Nadia Barquioua als nieuw lid op het specifieke profiel Kansen voor jongeren. Met ook de herbenoeming van mevrouw Annemijn Crince le Roy op het profiel Cultuur en Maatschappij was de raad weer op volle sterkte. Eind 2022 werden, na een offertetraject onder gerenommeerde werving- en selectiebureaus, de eerste stappen gezet in de werving van opvolger van de directeur-bestuurder met de vaststelling van een vernieuwde profielschets.

Een van de grote dossiers was en blijft de Vernieuwing van de Centrale Bibliotheek. Deze grootscheepse renovatie en herinrichting ziet de raad als noodzakelijk om ook in de toekomst Rotterdammers te bedienen vanuit een innovatief en inspirerend epicentrum van kennisontwikkeling. De gevolgen van de beslissingen die nu genomen worden, zowel in-

houdelijk als financieel, krijgen hun beslag in de toekomst en de raad neemt haar verantwoordelijkheid in deze dan ook zeer serieus. Inhoudelijk is de raad steeds via de raadsvergaderingen, een extra informatiesessie over het schetsontwerp en een bezoek aan referentie-bibliotheek Oslo optimaal betrokken. Over de financiële gevolgen en toekomstige verplichtingen werden extra vergaderingen voor zowel de voltallige raad als de audit-commissie georganiseerd. Ook het komende jaar volgt de raad deze ontwikkelingen nauwlettend en met waardering voor de samenwerking met de gemeente Rotterdam.

De raad opereert binnen de codes Governance Cultuur en Diversiteit en Inclusie en leeft met de overtuiging dat dit zeggen ook daadwerkelijk doen betekent. Om die reden organiseerde de raad onder begeleiding van Cultuur & Ondernemen een zelfevaluatie over haar eigen functioneren. Onder begeleiding van Bureau Colourful People doorliep de raad 'learning and integration-training' teneinde meer kennis en inzicht te verwerven over de code Diversiteit en Inclusie en de betekenis hiervan voor toezichthouders. Leerpunten uit deze sessies worden steeds gemeenschappelijk levend gehouden.

In oktober 2022 werd de bibliotheek getroffen door een cyberaanval. De Raad van Toezicht werd van begin af aan helder geïnformeerd. Hierin hield de raad niet alleen toezicht maar stond ook de directeur-bestuurder met raad en daad ter zijde en was actief betrokken bij besluitvorming en een speciale medewerkersbijeenkomst. De raad complimenteert de directie van de bibliotheek met haar slagvaardige omgang met dit dossier. Men zag een samenwerkende organisatie die met het hoofd omhoog deze aanval te lijf ging en zo snel mogelijk oploste. Het is niet de tegenslag maar de omgang hiermee die een organisatie kenmerkt en de Raad van Toezicht dankt dan ook alle medewerkers, vrijwilligers en partners voor hun inzet in deze periode.

Drs. Hans Kamps, voorzitter van de Raad van Toezicht

In 2022 bestond de raad van toezicht uit de volgende personen:

J.A. Kamps, voorzitter

K. Raaijmakers, lid

R. Fens, lid

J.S.M. Savenije, lid

A.M. Crince le Roy, lid

L.D.N. Tanis, lid

N. Barquioua, lid

Bestuursverslag

De Covidpandemie lijkt op het moment van schrijven van dit verslag alweer zo ver weg. Toch maakten we begin 2022 nog stappen terug richting een nieuwe normale samenleving. Op 14 januari vervielen de maatregelen, het duurde evenwel nog maanden voordat de bezoekersaantallen weer aantrokken, een trend die bij alle culturele instellingen zichtbaar was. Pas in de tweede helft van het jaar waren er weer de momenten van drukte die we zo gewend waren van voor de pandemie.

Het allesbeheersende nieuws van 2022 is de oorlog in Oekraïne en de mondiale gevolgen daarvan. De effecten op onze instelling door stijgende kosten zijn enorm en zullen nog jaren voelbaar zijn. Belangrijker nog is wat wij kunnen betekenen voor de vele vluchtelingen uit Oekraïne. Op alle mogelijke manieren worden zij, net als eerdere grote vluchtelingenstromen, speciaal ondersteund, bijvoorbeeld met collecties in het Oekraïens vanuit Lviv, aangepaste toetsenborden voor computers (beschikbaar gesteld door Gemeente Rotterdam), speciale Taalcafé's en spreekuren. In een wereld op drift spant de (inter)nationale bibliotheeksector zich steeds meer in om voor iedereen, nieuwkomers en oudgedienden, een warme en veilige plek te zijn.

De transformatie van de organisatie van een klassieke instelling naar een doelgroep gedreven en vanuit multidisciplinaire teams werkende bibliotheek begon tijdens Covid. Na twee jaar ingehouden dadendrang konden de missielijnen in 2022 eindelijk ongeremd aan de slag. Het is fijn om te ervaren dat een groot deel van de doelstellingen van de nieuwe organisatievorm 'door samenwerking meer executiekracht' bereikt kan worden. Ik ben dan ook enorm trots op de collega's die zich dagelijks inspannen om Rotterdammers met activiteiten, collectie en informatieverstrekking in onze 21 locaties, online en via de Bibliotheek op school gastvrij te ontvangen en te versterken.

Het echte samenwerken in de teams lijkt goed van de grond te komen, het samenwerken tussen de verschillende missielijnen en de bedrijfsvoeringteams is veel minder gemakkelijk. Er is hard gewerkt door alle betrokkenen om het nieuwe organisatiemodel op vlieghoogte te brengen. Aan het eind van het jaar is onder de managers een inventarisatie gedaan om te zien waar en hoe de opzet aangepast zou moeten worden om het verschil tussen het model op papier en in werkelijkheid zo klein mogelijk te maken. De bevindingen worden in 2023 uitgewerkt en geïmplementeerd.

Op vele fronten zijn in het dossier Vernieuwing Centrale Bibliotheek grote stappen gezet. Er is veel communicatie geweest met het publiek. We zijn niet voor niets de bibliotheek voor, door en met Rotterdammers. In het voorjaar zijn de schetsontwerpen van de vijf integrale ontwerpteam in de centrale hal en online gepresenteerd, waarbij het publiek een mening

kon geven op de stuk-voor-stuk indrukwekkende ontwerpen. Die meningen zijn meegegeven aan de selectiecommissie, welke de architectencombinatie Powerhouse Company/Atelier Oslo/Lund Hagem tot winnaar van de integrale ontwerpopdracht verkoos. In juni is de gunning aan team Powerhouse gedaan waarna het team het schetsontwerp grotendeels heeft uitgewerkt tot een Voorlopig ontwerp, met interne en externe teams aan de zijlijn. Diverse collega's en leden van de Raad van Toezicht hebben met de directie reizen gemaakt naar de referentiebibliotheek van Powerhouse, de Deichman Bjørvika centrale bibliotheek in Oslo. Deze bezoeken, begeleid door de Noorse partner in het Powerhouse-team samen met collega's van Deichman Bjørvika, waren buitengewoon inspirerend en droegen bij het aanscherpen van de overleggen met de architecten in deze fase.

Tijdens de noodgedwongen tijdelijke huisvesting in de Librijesteeg vanwege de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek – en ook alleen voor de duur daarvan – worden de kwetsbare erfgoedcollecties ondergebracht in het Stadsarchief van Rotterdam. Vanwege huisvestingsproblemen in de kelder van het Schielandhuis is de Atlas van Stolk in 2022 al verhuisd naar het archief. Deze complexe verhuizing, waartoe ook nieuwe kasten voor de losse prenten zijn aangeschaft, heeft in de voorbereiding en realisatie veel moeite en energie gekost, maar het resultaat is er ook naar. We zijn blij met het geweldige tijdelijke onderkomen en hebben er alle vertrouwen in dat ook onze overige erfgoedcollectie, waaronder de Erasmuscollectie, daar in de periode 2026-2029 in uitstekende, veilige handen is. Inmiddels is begonnen met de voorbereiding en het voor verhuizing geschikt maken van de ruim 30.000 objecten.

In 2022 is ook hard gewerkt aan de aanvragen van een Unesco-status voor zowel de Erasmuscollectie als de Atlas van Stolk. Dit leidde op 1 november 2022 tot het toevoegen van de Atlas van Stolk aan het Unesco Netherlands Memory of the World Register. In 2023 wordt de uitslag voor de Erasmuscollectie verwacht voor de toevoeging aan het Unesco Memory of the World Register.

Op 17 oktober stond de wereld in onze bibliotheek even helemaal stil. In het daaraan voorafgaande weekend bleken onze systemen te zijn gehackt door een groep buitenlandse hackers. De systemen lagen stil en het werken was onmogelijk. Met behulp van forensische experts van Eye Security is de schade hersteld en zijn de systemen weer operationeel gemaakt. Het hebben van niet compromitteerbare kopieën heeft daarbij enorm geholpen. In dit jaarverslag worden geen verdere mededelingen gedaan over deze ingrijpende crisis, hiertoe zijn aparte rapporten opgesteld. Wij zijn blij dat we met hulp van velen uit ons netwerk, waaronder de gemeente, de schade en de risico's hebben kunnen beperken. Twee weken na de aanval hadden wij de systemen weer draaiend. Hoewel de impact op de organisatie enorm was, bleek ook hier dat in crisissituaties de saamhorigheid het beste in mensen naar boven haalt en van dit soort tegenslag alleen maar te leren valt. Deze leerervaringen werden dan ook actief gedeeld met de collega's uit de branche.

Ik dank de raad van toezicht en alle collega's van Bibliotheek Rotterdam en ook de partners uit de vele netwerken waarin wij samenwerken voor alle ondersteuning, vertrouwen en veerkracht. Het was een genoegen om samen met iedereen verder te bouwen aan dat bakken van ontspanning, ontmoeting, ontwikkeling, ontdekken, onderzoeken en ondernemen. Met maar één hoofddoel: impact maken op onze gebruikers, de Rotterdammers.

Dr. Theo C.M. Kemperman

Directeur-Bestuurder

Inleiding

In het tweede verslagjaar van de beleidsperiode 2021-2024 kon de bibliotheek voor het eerst na de pandemie nagenoeg het gehele jaar voor de Rotterdammers open zijn. Het was ook voor het eerst sinds de reorganisatie dat de missielijnen bijna een volledig jaar konden laten zien. In de periode kort na de reorganisatie kon dit immers vanwege lockdowns slechts online en met grote tussenstops worden voorbereid en uitgevoerd.

Het was spannend of en in welke mate de bezoekers de bibliotheek weer zouden weten te vinden. De bibliotheek zag haar bezoekersstromen geleidelijk weer op gang komen en vanaf het najaar weer in de buurt van pre-corona aantallen landen. Verder is opmerkelijk dat met de terugkeer naar een nieuw normaal de bezoekers van activiteiten een sterke hang vertoonden naar het fysieke aanbod en het virtuele aanbod moeite had om deelnemers te blijven trekken. Wat overeind blijft is het gegeven dat de bibliotheek met de missielijnen beter is ingespeeld op belangrijke maatschappelijke, technologische en demografische trends en ontwikkelingen in de stad en de gemeentelijke prioriteiten op het gebied van laaggeletterdheid, sociale- en digitale inclusie, werk en studie.

Noemenswaardig zijn verder, zoals ook in het bestuursverslag te lezen is, de toevoeging van de Atlas van Stolk-collectie aan het Netherlands Memory of the World Register van Unesco en de cyberaanval waardoor de organisatie in oktober werd getroffen. Hoewel de organisatie dacht dat ze goed beschermd was op het gebied van cyberveiligheid werden hierdoor alle systemen ontoegankelijk. Door enorme veerkracht bij de medewerkers in de organisatie en met behulp van cyber-experts, politie, Openbaar Ministerie en gemeente Rotterdam lukte het de bibliotheek toch om eind oktober weer al haar vormen van dienstverlening aan te bieden.

Het eerste hoofdstuk van dit jaarverslag bespreekt de resultaten van de missielijnen, naast bijzonderheden voor de verschillende vestigingen binnen de regio's. In het tweede hoofdstuk worden kort de ontwikkelingen in de regio's belicht. Het derde hoofdstuk gaat in op de ontwikkelingen bij de onderdelen bedrijfsvoering: HRM, Finance & Control, Marketing & Communicatie, ICT en Facilitair Management. Het jaarverslag sluit in een vierde hoofdstuk af met een uiteenzetting van de financiële gang van zaken, een risicoparagraaf, een beschrijving van Governance voor de bibliotheek en een korte verwijzing naar de begroting van 2023.

1. Missielijnen

In onderstaande paragrafen wordt per missielijn beschreven wat er in 2022 is gepresteerd. Het werken in missielijnen was voor de meeste medewerkers nieuw en uitdagend. Onderstaande paragrafen laten zien dat zij erin zijn geslaagd om de gedachte achter het werken in missielijnen voor specifieke doelgroepen naar de werkelijkheid te vertalen: het samen verantwoordelijk mogen zijn van idee tot uitvoering van plannen, samenwerkingen, activiteiten en meer binnen de missielijn en in lijn met de overkoepelende doelstellingen van Bibliotheek Rotterdam.

1.1 Missielijn Voorschools taalplezier

Ouders motiveren om aan hun jonge kinderen voor te lezen en met hen spelenderwijs te oefenen in taal- en digitale vaardigheden.

Bibliotheek Rotterdam zorgt voor maatwerk en pleegt de juiste interventies op de juiste plaats en op het juiste tijdstip. Door specifieke inzet, activiteiten en samenwerking van deskundige medewerkers, stagiairs pedagogisch werk, vrijwilligers en met ouders als ambassadeurs is de bibliotheek in staat verandering tot stand te brengen.

Resultaat 2022

De missielijn Voorschools taalplezier heeft in 2022 de volgende resultaten bereikt:

Er werd intensief samengewerkt met de SKVR op de LetterLiedFiets. Ruim 20 keer werd interactief voorgelezen op plekken buiten de bibliotheek waaronder het park, de kinderboerderij en de noodopvang voor Oekraïense vluchtelingen. Ter bevordering van leesplezier en taalverwerking werd muziek gemaakt en gezongen met ouders en kinderen. In Delfshaven is de pilot met de VoorleesExpress, waarmee voorlezen thuis en in de bibliotheek meer met elkaar worden verbonden, succesvol afgerond en geëvalueerd. In 2023 wordt deze ook in Rotterdam Zuid ingezet. Hiermee worden in beide gebieden laagtaalvaardige ouders bij de bibliotheek betrokken.

In het voorjaar zijn, na de coronaperiode, de fysieke activiteiten hervat. In het najaar ontstond een stroomversnelling en zijn in Delfshaven, Feijenoord en Zuidwijk nieuwe fysieke communities ontstaan van ouders met jonge kinderen. Het ambassadeursprogramma is van start gegaan en het aantal betrokken ouders groeit gestaag. Ook online communities als Slimme baby's op Facebook en de Biebmeisjes op Instagram werden onderhouden om in contact te blijven met de doelgroep.

In 14 bibliotheken werd wekelijks voorgelezen, in de Centrale Bibliotheek op dagelijkse basis. Dat is meer dan beoogd, mede dankzij de inzet van vrijwilligers. Op 14 plekken in de stad ging bij het CJG wekelijks een bibliotheekmedewerker als Boekstartcoach met ouders in gesprek over taalontwikkeling en voorlezen. Op 11 plekken in de stad waren maandelijks ouder/kind bijeenkomsten. Het aantal deelnemers aan fysieke activiteiten bedroeg 7.000. Dat is lager dan de geschatte 10.000 vanwege de sluiting door corona tijdens de Nationale Voorleesdagen, waarin de bibliotheek normaal gesproken veel ouders en kinderen bereikt. Er zijn dit jaar 42 peuterscholen bediend.

Dit jaar is tevens gestart met het aantrekkelijker en gastvrijer maken van bibliotheken als verblijfplaats voor ouders met jonge kinderen, met extra aandacht voor de vindbaarheid van materialen.

Het percentage van de 0 tot 3-jarigen dat in 2022 via Boekstart lid werd is 42 van het aantal geboortes in Rotterdam in datzelfde jaar.

1.2 Missielijn Taalplezier voor de jeugd

Rotterdamse kinderen stimuleren om met plezier en op een speelse manier bezig te zijn met de ontwikkeling van de essentiële basisvaardigheden.

Kinderen die in aanraking komen met taal, lezen, boeken, digitale media en kunst en cultuur, creëren essentiële basisvaardigheden voor hun toekomst.

Veel ouders hebben zelf niet de kennis en vaardigheden om hun kinderen hierbij te begeleiden, te stimuleren of te ondersteunen. De kans is groot dat daardoor de ontwikkeling van kinderen stagneert. Door het organiseren van activiteiten op scholen, in bibliotheekvestigingen en in de stad draagt de bibliotheek bij aan de ontwikkeling van de essentiële basisvaardigheden en het vergroten van kansen voor de Rotterdamse jeugd om volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving.

Resultaat 2022

De missielijn Taalplezier voor de jeugd heeft in 2022 de volgende resultaten bereikt:

In de vestigingen van Bibliotheek Rotterdam werkten bibliotheekmedewerkers aan het vergroten van taalplezier door informatieoverdracht, advisering, het aantrekkelijk presenteren van de collecties en het organiseren van activiteiten. De terugkerende activiteit Boekplezier heeft 308 keer plaatsgevonden met circa 2.500 deelnemers. De activiteiten bij grote landelijke en lokale campagnes trokken veel aandacht, met als hoogtepunt de Kinderboekenweek met als thema Gi-Ga-Groen. Tien dagen lang lazen bibliotheekcollega's voor in Diergaarde Blijdorp en gaven ze informatie over het gratis jeugdlidmaatschap. Ook opende de bibliotheek naast Bibliotheek Afrikaanderwijk samen met de Straat Apotheek, Diergaarde Blijdorp en een aantal wijkorganisaties de allereerste mini Dier-en-Tuin van Nederland. In de Centrale Bibliotheek vonden twee Kinderboekenweek-festivalmiddagen plaats en in wijkbibliotheken waren workshops, kids-colleges en theatervoorstellingen rond het groene thema. De bibliotheek was bij het Jeugdvakantiepaspoort de best bezochte activiteit van Rotterdam. In totaal vonden 603 jeugdactiviteiten plaats met ruim 25.000 deelnemers.

Op de scholen bereikte Bibliotheek Rotterdam met het aanbod van de Bibliotheek *op school* 35.898 leerlingen (inclusief voorschools 37.053) middels 141 jaarcontracten met scholen uit het primair onderwijs. Voor professionals zijn de cursus Open Boek, verdiepingscursussen en teamtrainingen georganiseerd. Op de scholen werden collecties geleverd, maar ook advies en ondersteuning aan de professionals ten behoeve van leesbevordering en lesprogramma's voor de kinderen rondom landelijke campagnes.

In samenwerking met Historisch Genootschap Rotterdamum is het stadshistorisch kinderboek *van Rotta tot Roffa* gelanceerd.

Het aantal jeugdleden heeft zich redelijk hersteld ten opzichte van de jaren voor corona met een stijging van 9% in 2022.

1.3 Missielijn Taalvaardigheid, digitale geletterdheid en leesmotivatie voor jongeren

Jongeren motiveren om te lezen en ze taal- en digitale vaardigheden bijbrengen.

Sinds 2021 heeft Bibliotheek Rotterdam een team dat zich met dit specifieke onderwerp voor deze doelgroep bezighoudt. Voorheen werd het aanbod deels door verschillende afdelingen van de bibliotheek georganiseerd. Waar het in 2021 draaide om verkennen en het maken van plannen, stond 2022 in het teken van het behalen van de eerste resultaten. De ambities lagen met name in de samenwerking met het vmbo en het herpositioneren van Maakplaats 010 na de periode van sluiting vanwege corona.

Resultaat 2022

De missielijn Taalvaardigheid, digitale geletterdheid en leesmotivatie voor jongeren heeft in 2022 de volgende resultaten bereikt:

De bibliotheek is met drie nieuwe scholen een Bibliotheek *op school*-samenwerking aangegaan. Uit onderzoek blijkt dat dit landelijke leesbevorderingsprogramma effectief is in het voorkomen van laaggeletterdheid. De missielijn zet zich hiervoor dagelijks in, met in 2022 de focus op de eerste twee leerjaren van het vmbo.

Naast de Horeca Vakschool – in 2021 de eerste Bibliotheek *op school*-samenwerking – is de samenwerking aangegaan met het Avicenna College, vmbo de Hef en Melanchton Wilgenplaslaan. Op deze scholen deelt een leesconsulent van Bibliotheek Rotterdam kennis en vaardigheden met docenten. Daarnaast wordt er een actuele en relevante collectie aangeschaft.

Dit jaar werd zichtbaar dat in de stad potentie ligt om meer samenwerkingen aan te gaan. De onder-

wijsinstellingen die gebruikmaken van losse activiteiten kunnen en willen structureel en intensiever samenwerken. Dit toont aan dat losse activiteiten als springplank kunnen fungeren voor het intensievere programma de Bibliotheek *op school*.

Na de coronabeperkingen werden in 2022 de Maakcafés en de activiteiten in de Maakplaats weer goed bezocht. Bij deze activiteiten werd nauw samengewerkt met de Cultuurschool. In totaal bezochten ruim 700 bezoekers de Maakplaats, ten opzichte van 350 deelnemers in 2021. Daarnaast hebben 52 activiteiten plaatsgevonden, waaraan bijna 2700 leerlingen van vo- en mbo-instellingen deelnamen.

1.4 Missielijn Persoonlijke ontwikkeling van jongeren

Kansen voor jongeren vergroten door hun ontwikkeling te stimuleren, met, voor en door jongeren.

Bibliotheek Rotterdam heeft als doel om kansen voor Rotterdamse jongeren te vergroten met een cultureel en maatschappelijk programma gericht op persoonlijke ontwikkelingen en aanvullende loopbaanvaardigheden. Uit co-creatie ontstane programma's, collecties en faciliteiten bieden jongeren meer kans om uit te groeien tot zelfredzame volwassenen. Jongeren worden in de Centrale Bibliotheek en in Zuidplein, maar ook online, in contact gebracht met elkaar en met partners. Er is ruimte voor eigen initiatieven en ze worden gestimuleerd met elkaar aan de slag te gaan met voor hen relevante maatschappelijke thema's zodat ze hun eigen identiteit kunnen vormen.

Resultaat 2022

De missielijn Persoonlijke ontwikkeling van jongeren heeft in 2022 de volgende resultaten bereikt:

Vanwege de toen nog geldende lockdown kon begin 2022 alleen online programmering worden georganiseerd. Toch kan worden teruggekeken op een succesvol jaar als het gaat om de activiteiten voor jongeren in de bibliotheek. Niet alleen vanwege het aantal deelnemers van meer dan 6.000 en het gemiddelde rapportcijfer van 9. Ook vanwege de vele nieuwe samenwerkingspartners en jongeren die dankzij de programma's zijn geholpen of zelf maatschappelijke activiteiten organiseerden in de bibliotheek.

Het traject impactmanagement zorgde voor meer duidelijkheid over de focus van de missielijn: het ontdekken en inzetten van vaardigheden, mentale gezondheid, empowerment en het vergroten van het eigen netwerk van jongeren. De verhalen van de deelnemers werden zichtbaar in de Impactexpositie en tijdens de *Impact Night*. Communicatie via social media speelt bij het delen van verhalen een belangrijke rol, er dan ook is volop geëxperimenteerd met het creëren van content samen met jongeren.

De belangrijkste partner voor de missielijn is jongerenplatform Quardin. Naast de beproefde masterclasses, die al langer aangeboden werden, vonden voor het eerst *Deep democracy*-debatten plaats, waarvoor jongeren werden opgeleid tot gespreksleider. Ook was er de primeur van het Hiphopschaaktoernooi en zijn nieuwe communities gevormd, zoals *Seefspace*.

Er is samengewerkt met nieuwe en bestaande partners als NUL TEEN ART (een kunstmiddag voor tieners), Zuidplein Lounge (een open podium met het Theater Zuidplein), Studio Panah (With the FAM), Chicks and the City (een theateravond over grensoverschrijdend gedrag), Youngo10 (de eerste Rotterdamse Jongerenagenda), Poetry Circle (spoken-word workshops), Helden Herberg (een spelavond voor geeks) GeeGee Gaming en Music Matters. De ontmoetingsactiviteit *Spellen!* bleek een groot succes. In het najaar is een pilot met een jongeren IDO gestart.

Jongeren waren niet alleen actief via programmering en communities. Er waren 9 stagiairs van de opleiding Social Work van Albeda actief als floorwalker. Zij ontwikkelden zelf activiteiten, draaiden mee met het IDO en speelden een belangrijke rol in het bereiken van jongeren via social media.

1.5 Missielijn Kunst en Cultuur, Opinie en Debat

Het bieden van een laagdrempelige manier om in contact te komen met kunst, cultuur, opinie en debat vanuit verschillende perspectieven en achtergronden.

Bibliotheek Rotterdam heeft als doel, dat alle Rotterdammers in contact kunnen komen met kunst en cultuur, maar ook met elkaar door het gesprek aan te gaan over cultuur, opinie en maatschappelijke thema's. Kunst en cultuur voor iedereen en debat met iedereen. Dat is het streven. Naast het reguliere culturele aanbod lag in 2022 de nadruk op het opzetten en onderhouden van communities: samen met organisaties en Rotterdammers werd een vraaggerichte vorm van programmering opgezet. Bibliotheekmedewerkers volgden hiertoe de training Community Librarian.

Resultaat 2022

De missielijn Kunst en Cultuur, Opinie en debat heeft in 2022 de volgende resultaten bereikt:

Het project Vliegend Tapijt, in samenwerking met stichting Women Connected is gestart; een stadsbrede samenwerking in het teken van het verbinden van Rotterdamse vrouwen. In 7 bibliotheken vonden workshop textiel handwerken, een eindexpositie en luistervoorstellingen plaats, met het verhaal uit de wijk als uitgangspunt.

In Delfshaven startte het programma Films uit Delfshaven. In samenwerking met International Film Festival Rotterdam vertoonde Bibliotheek Rotterdam films van Rotterdamse filmmakers over de wijk Delfshaven. Rotterdam werd de filmset, de wijk en de bewoners stonden centraal.

Op 5 mei werd in een pop-up restaurant in de hal van de Centrale een Vrijheidsmaaltijd geserveerd. Bezoekers gingen met elkaar in gesprek over vrijheid onder het genot van een kom Vrijheidssop. Gesprekken leken als vanzelf te ontstaan; een simpele kop soep kan een uitstekend bindmiddel zijn.

Exposities vormen een toegankelijke manier om Rotterdammers te informeren over actuele thema's. Succesvol (ruim 13.000 bezoekers) was de tentoonstelling *Rotterdam wordt Groen*, met maquettes van toekomstige Rotterdamse Stadsprojecten. Er was randprogrammering in de vorm van een bibliotheek-

college en rondleidingen in de bibliotheek. In december opende in samenwerking met de Pauluskerk de tentoonstelling *Present* in de bibliotheek: portretten van mensen die vastzitten in het systeem, vaak in een uitzichtloze situatie.

Stadsdichter Anne Vegter vervolgde dit jaar haar bezoek aan alle wijken van Rotterdam onder de noemer *Dichter op de stad*. Ze sprak met stadsgenoten over stad en wijk en ging zo op zoek naar het 'humeur van de stad'. Voor elke wijk schreef ze een gedicht en maakte ze een vlog voor Open Rotterdam. Daarnaast droeg ze stadsgedichten voor tijdens herdenkingen en speciale gelegenheden. Ze schreef in twee jaar 29 gedichten en plaatste 21 dichtregels op 21 vestigingen van Bibliotheek Rotterdam.

Een van de spraakmakende events was *Booknight*, in de hal van de Centrale Bibliotheek, georganiseerd in samenwerking met Together & Dedicated.

Rotterdamse makers vertelden in een videotentoonstelling over boeken en verhalen die een belangrijke rol hebben gespeeld bij hun creatieve proces.

Ook de literaire organisaties Frontaal en Spraakuloos waren aanwezig.

2022 was het afrondende jaar voor het project Ouderen in de Wijk. Activiteiten die zijn opgestart bij dit project worden in 2023 geborgd in de organisatie om deze oudere doelgroep aan de bibliotheek te blijven binden. Hartje zomer vond in de hal van de Centrale Bibliotheek een succesvolle dansmiddag plaats.

Ruim veertig groepen bezochten de Erasmus Experience, met name schoolklassen. Ter verbetering is bezoekers naar hun mening gevraagd over de Experience. Het overgrote deel (71%) is positief. De bezoeken werden vaak gecombineerd met een bezoek aan Beeldkraken (Atlas van Stolk) en de Punter (Boor Rotterdam).

1.6 Missielijn Ontwikkelhuis basisvaardigheden

Taal en digitale geletterdheid vergroten als laagdrempelig platform voor vraag naar en aanbod van activiteiten en diensten.

In Rotterdam hebben ruim 90.000 inwoners moeite met lezen en schrijven, rekenen of digitale vaardigheden. De toenemende digitalisering maakt het voor deze groep steeds lastiger om mee te kunnen doen in de maatschappij. Bibliotheek Rotterdam zet zich al jaren in voor digitale inclusie. Het is de missie om te zorgen dat iedereen kan meedoen in de samenleving, en zoveel mogelijk mensen te helpen.

Resultaat 2022

De missielijn Ontwikkelhuis basisvaardigheden heeft in 2022 de volgende resultaten bereikt:

Vanwege de grote belangstelling voor cursussen als Digicafé, Klik & Tik en Veilig Internetten, zijn hiervoor wachtlijsten ingesteld. Er is gestart met Begeleid Oefenen, waarbij deelnemers zelfstandig verder kunnen oefenen op het Ontwikkelplein. Voor veel deelnemers is Klik & Tik lastig, omdat ze veelal de Nederlandse taal nog niet goed beheersen. Samen met organisatie Itta en Oefenen.nl is Klik & Tik daarom uitgebreid met een taalcomponent: Taalklik. Bibliotheek Rotterdam bood wederom hulp bij het online invullen van de belastingaangifte. Bijna vijfhonderd Rotterdammers maakten hiervan gebruik.

In 2019 is het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) aan de dienstverlening toegevoegd, waar Rotterdammers terecht kunnen met vragen over online (overheids)dienstverlening. In 2022 besloot het ministerie van BKZ de middelen structureel ter beschikking te stellen en het bedrag te verhogen. Met deze middelen heeft de bibliotheek het aantal IDO-punten en het aanbod uitgebreid, waardoor wachtlijsten zijn teruggedrongen. Meer over het IDO en over het project Digitale Inclusie is te lezen in het hoofdstuk *Werving van externe middelen*.

In de Centrale Bibliotheek startte het Ontwikkelplein, waar Rotterdammers dagelijks terecht kunnen voor praktische hulp, informatie en advies en zelf leren. Circa tien organisaties waaronder Inburgering 010 van de gemeente Rotterdam zijn inmiddels te vinden

op het plein. Ook ouderenorganisatie ANBO en de samenwerkende banken ondersteunen hier wekelijks diverse inwoners. De bibliotheek zorgt voor de continue verbinding met basisvaardigheden.

Het Taalhuis Rotterdam is gecertificeerd door Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal. Bibliotheek Rotterdam is daarmee de enige organisatie in de stad met een gecertificeerd taalhuis waarmee ze een uitgebreid aanbod biedt op vrijwel alle vestigingen. 6500 Rotterdammers bezochten de taalcafés en bijna duizend Rotterdammers deden mee aan de Leescafés. Het Informatiepunt Taal & Digitaal hielp instanties en Rotterdammers bij het vinden van passend aanbod in de stad. Er is flink geïnvesteerd in de kennis en kunde van bibliotheekmedewerkers en vrijwilligers, met onder meer een workshop laaggeletterdheid, de basistraining voor Taalvrijwilligers en inhoudelijke themaworkshops.

Dit jaar nieuw in het taalaanbod was *De Bibliotheek Ontmoet*: een Taalcafé voor Oekraïners. Hier werd in een veilige omgeving kennisgemaakt met de Nederlandse taal en cultuur.

In samenwerking met literatuurorganisatie Winter-tuin vond een tweede reeks van de Schrijfwerkplaats Rotterdam plaats. De verhalen en columns uit beide reeksen zijn samengebracht in de bundel *Iedereen heeft burens*.

Ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 organiseerde de bibliotheek samen met Stichting Lezen & Schrijven een verkiezingsmiddag, met speciale aandacht voor bezoekers met beperkte basisvaardigheden.

1.7 Missielijn Collectie en Kennisdeling

Met een tijdloze en actuele collectie voor en van de Rotterdammer, betrouwbare en onafhankelijke informatie aanbieden.

De bibliotheek betreft de inwoners van Rotterdam actief bij het samenstellen van fysieke en digitale collecties in alle vestigingen. Collectie en Kennisdeling werkt intern nauw samen met de andere missielijnen van de bibliotheek om bepaalde doelgroepen te bereiken.

Resultaat 2022

De missielijn Collectie en Kennisdeling heeft in 2022 de volgende resultaten bereikt:

In september startte de campagne 'Samen bouwen we de collectie' om meer bekendheid te geven aan het feit dat de bibliotheek Rotterdammers betreft bij het vormen van de collectie; inwoners worden uitgenodigd om aanschaf tips te geven. Diverse Rotterdammers zijn als gastcollectioneur betrokken bij het samenstellen van collectie. Zo is eind februari samen met Het Oekraïense huis en Stichting Oekraïners in Nederland een Oekraïense collectie aangelegd voor de vluchtelingen die in Rotterdam verblijven. Ook heeft de bibliotheek ervoor zorggedragen dat vanuit het boekenfonds een collectie is geschonken aan Het Oekraïense huis.

Bij de expositie *Rotterdam wordt groen* is bioloog Jenny van Gestel gevraagd als gastcollectioneur. Zij gaf haar collectie tips om zo groen mogelijk te leven. Met deze aanschaf suggesties heeft de bibliotheek haar collectie Duurzaamheid aangevuld.

In het kader van *Boek op de planken* werden op de vierde verdieping van de Centrale Bibliotheek en in de Foyer van Theater Rotterdam boekenkasten geplaatst met titels die een link hebben met de theater voorstellingen van Theater Rotterdam in dit seizoen. Ook staan hier boeken die Rotterdamse Theatermakers hebben geïnspireerd in hun werk. Daarnaast is een collectiesamenwerking gestart met Quardin. Coaches en jongeren die hun talent traject bij Quardin volgen gaven hun boekentips, waarmee de collectie werd aangevuld.

In februari startten de voorbereidingen voor het project *Verhalen van de stad*, met als doel om in 2023 een plek te zijn waar bezoekers verhalen tot zich kunnen nemen en kunnen uitwisselen over het Koloniaal en Slavernijverleden van de stad Rotterdam. Er zijn tien gastcollectioneurs gezocht en begeleid.

De digitale collectie kende in 2022 een groei van 6,05 %. De grootste aankoop was Comicsplus: een digitale tool met 25.000 e-books bestaande uit graphic novels, comics en manga. Daarnaast is het aanbod van de Tijdschriftenbieb-app uitgebreid met 8 titels en is het aantal e-books en luisterboeken gegroeid met 6653. In het tweede kwartaal kocht de KB de nieuwe digitale tool Seniorweb dat met 25 online cursussen bezoekers (leden en niet-leden, jong en oud) de kans

geeft hun digitale vaardigheden te ontwikkelen. Verder zijn Oekraïense e-books, de Startkrant, voorlees filmpjes in andere talen en QR-codes in de catalogus toegevoegd aan de collectie.

Erfgoedcollectie

In 2022 is concreet gestart met het voorbereiden van de erfgoedcollecties op de verhuizing, volgens het eerder opgestelde projectplan met bijbehorende interne financiering. Vrijwilligers hebben hiertoe circa 560 op maat gemaakte zuurvrije four-flaps geproduceerd, de boekrestaurator heeft 655 objecten gerestaureerd en 420 zuurvrije bewaardozen zijn besteld.

Bibliotheek Rotterdam is toegetreden tot het netwerk van de Canon van Nederland, door het presenteren van vier sleutelstukken uit de Erasmuscollectie voor het nationale Canonvenster 'Erasmus'. In dit kader is ook een nieuwe permanente expo gerealiseerd op de derde etage van de bibliotheek. Verder zijn van de handgeschreven Erasmusbrieven facsimile's gemaakt, om de zichtbaarheid van deze topstukken te kunnen vergroten. Facsimile's zijn tentoongesteld in drie bibliotheekvestigingen, in het Stadhuis en in de Laurenskerk.

1.8 Missielijn Informatiepunt/ Sociaal Netwerk

Zelfredzaamheid van Rotterdammers vergroten door online en offline relevante informatie aan te bieden, vragen te beantwoorden of door te verwijzen naar partners.

De missielijn heeft als doel om een gastvrije ontvanger te zijn die mensen, desgewenst, van relevante informatie voorziet, sociale problematiek signaleert, vragen beantwoordt en op effectieve wijze doorverwijst naar interessant aanbod en samenwerkingspartners. Hulpvragen van Rotterdammers over de digitale overheid worden vertaald in cursusaanbod en/of ondersteuning. Rotterdammers blijven beter in beeld en betrokken bij de samenleving. Het is voor Rotterdammers duidelijk wat de bibliotheek hen biedt en waarin zij zich onderscheidt van andere maatschappelijke partners. De persoonlijke dienstverlening en de selfservice voor bezoekers zijn klantvriendelijk en toegankelijk.

Resultaat 2022

De missielijn Informatiepunt/ Sociaal netwerk heeft in 2022 de volgende resultaten bereikt:

Mede dankzij de subsidie van de KB zijn inmiddels 10 vestigingen actief met een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). De subsidie maakte extra trainingen mogelijk voor medewerkers. Ook konden hiermee een coördinator en twee IDO-experts worden ingezet als motor en aanjager. In 2022 is het programma Ouderen in de Wijk intern geborgd. Met samenleesgroepen werd gewerkt aan de ambitie met betrekking tot vinden, verbinden en versterken. Met de aanstelling van een social media host is de webcare geïntensiveerd en kan de dienstverlening beter gevolgd en geoptimaliseerd worden.

Op acht vestigingen is de Nationale Voorleeslunch voor 65+'ers gefaciliteerd, waarbij onder meer Koos Postema heeft voorgelezen. Er zijn voor oudere Rotterdammers met een beperkt sociaal netwerk spelletjesmiddagen, Kerstknutselen en het Aanschuifkoor georganiseerd. Bij het Aanschuifkoor, begeleid door studenten van Codarts, stond verbinding tussen Rotterdammers centraal.

Het IDO is actief met spreekuren bij 10 vestigingen. 25 Bibliotheekmedewerkers, circa de helft van de missielijnmedewerkers, is opgeleid tot IDO-expert. Ruim 700 Rotterdammers zijn tijdens de spreekuren (verder) geholpen met vragen. Daarnaast hebben vijf Mobiele IDO-activiteiten plaatsgevonden. In samenwerking met de gemeente Rotterdam is een Sociale Straat opgezet waar het Mobiele IDO-punt in participeert. Er is een aanvang gemaakt met het in kaart brengen van de Warme Samenwerkingspartners. Ook is een eerste Impactmeting gedaan middels de klanttevredenheidsenquête met positieve resultaten. Na de in gebruik name van de nieuwe telefooncentrale is de IDO-telefoonlijn opgestart, die twee ochtenden in de week is geopend. De initiële vraag van een IDO-klant kan worden gevolgd door een training binnen het aanbod van basisvaardigheidstrainingen van het Ontwikkelhuis. Het in oktober geopende Ontwikkelplein in de Centrale Bibliotheek is dusdanig praktisch ingericht dat het IDO-loket is geïntrigeerd.

Sinds de livegang van het nieuwe telefoniesysteem is het mogelijk om na enkele minuten wachttijd een

voicemail in te spreken, zodat binnen 1 werkdag kan worden teruggebeld. Om het klantenproces te optimaliseren en overall in de stad eenduidig te kunnen werken, werd ook in 2022 de Kennisbank continue verbeterd en beheerd. Medewerkers werden getraind en gewezen op het belang van het gebruik van dit systeem.

Collectieve inschrijvingen voor leerlingen van voorgezet onderwijsinstellingen zorgden voor een onvoorzien grote werkvoorraad, met in het vierde kwartaal een toename van circa 750 inschrijvingen. Er werd een gratis Startabonnement voor vluchtelingen geïntroduceerd wat resulteerde in circa 150 aanmeldingen.

De cyberaanval had veel impact op het werk in de missielijn. Doordat de website en systemen niet beschikbaar waren was dienstverlening maar beperkt mogelijk. Ook de nasleep zorgde voor storingen in systemen; een periode lang konden geen inschrijvingen plaatsvinden. Technische belemmeringen zorgden daarnaast voor een achterstand in de verwerking en controle van inschrijfformulieren, die inmiddels is weggewerkt.

2. Aanwezigheidsbeleid

Op het gebied van bouw waren er in 2022 geen te realiseren plannen voor locaties. Gedurende het jaar zijn de gesprekken voor het gebied Kralingen-Crooswijk verder gevoerd met de gebiedsverantwoordelijken en de beleidsambtenaar. Verdere ontwikkelingen op dit vlak wachten op de oplevering van een onderzoek naar de gewenste aanwezigheid in de stad, dat wordt uitgevoerd door onderzoeksbureau AEF. Op basis van behoeftes van de wijken/gebieden en de dienstverlening vanuit de missielijnen worden warmtekaarten gemaakt, die aangeven op welke plek in de stad en met welke vormen van dienstverlening de aanwezigheid van de bibliotheek het meest wenselijk is. Het rapport dat in maart 2023 wordt opgeleverd vormt de basis voor bouw- en verbouwprojecten voor de komende jaren. Verdere ontwikkelingen betreffende verschillende locaties worden besproken onder de paragraaf Facilitair Management.

Voor de verbouwing van de Centrale Bibliotheek aan de Hoogstraat en de verhuizing naar de tijdelijke locatie aan de Librijesteeg is de keus gevallen op Powerhouse als architect voor het gehele project. Het project bevindt zich in de fase van Voorbereidend Ontwerp naar Definitief Ontwerp. In juni 2023 neemt de Gemeenteraad hierover een besluit.

De bibliotheek kende voor de openingsuren in 2022 nauwelijks beperkingen van overheidswege door corona. Wel was het door een relatief hoog ziekteverzuim een uitdaging om de bemande openingsuren rond te krijgen. Technische aanpassingen maakten het mogelijk om het aantal openingsuren te laten stijgen naar 1.081.

3. Bedrijfsvoering

Met de organisatieontwikkeling is een onderscheid gemaakt tussen de missielijnen en bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering vallen de ondersteunende afdelingen die ervoor zorgen dat de missielijnen zich optimaal op de klant kunnen richten. Voor de teams binnen bedrijfsvoering veranderde er in het algemeen niet veel door de organisatieontwikkeling.

3.1 HRM

Funciewaardering

2022 stond in het teken van de invoering van een nieuw landelijk funciewaarderingssysteem; bestaande functies zijn ingepast in een raamwerk van generieke functies en vervolgens gewaardeerd. De oude en de nieuwe waarderingen gaven nagenoeg hetzelfde beeld.

Online werken

In 2022 namen we afscheid van de beperkende Covid-maatregelen. Inmiddels heeft de bibliotheek veel geleerd over op afstand met elkaar samenwerken, digitaal aanbod en actief contact houden met de Rotterdammer. Ook bleven collega's online leren via platforms als GoodHabit en de Bibliotheekcampus.

Organisatieontwikkeling

Met het in 2021 ingezette organisatieontwikkelingstraject wil de bibliotheek de samenwerking en executiekracht vergroten. In 2021 werd de verdeling van medewerkers over de regio's, missielijnen en bedrijfsvoering-teams gerealiseerd. In 2022 deed de bibliotheek ervaring op met de overeengekomen overlegstructuur die past bij de nieuwe organisatiestructuur en werden verbeter- en discussiepunten geïnventariseerd.

Opleiding en ontwikkeling

Het strategisch opleidingsplan, bedoeld om in de toekomst gericht op te leiden, is in 2022 geformaliseerd. Om te zorgen dat alle betaalde en onbetaalde

medewerkers (vrijwilligers en stagiaires) over de juiste hard- en soft skills (blijven) beschikken heeft Bibliotheek Rotterdam een eigen Opleidingshuis. Er is een eerste analyse gemaakt van de leervragen en opleidingsbehoeften en een start gemaakt met het concreet maken van opleidingen of interventies die passen bij de leervragen. Dit heeft geresulteerd in het organiseren en uitvoeren van (maatwerk) opleidingen voor professionalisering van specifieke functies en teams maar ook individuele training en begeleiding gericht op persoonlijke groei en ontwikkeling. De processen rond het uitvoeren van de opleidingen en ontwikkelingsactiviteiten zijn in 2022 getoetst.

Duurzame Inzetbaarheid

Onder Duurzame Inzetbaarheid (DI) worden alle activiteiten verstaan die zorgen dat medewerkers gemotiveerd, gezond en met plezier aan het werk zijn, nu en in de toekomst. Na aanvang in 2021 met een-op-eengesprekken, is deze lijn in 2022 voortgezet met 110 individuele gesprekken met een DI-consultant. Een derde van deze gesprekken leidde tot vervolgenterventies als (loopbaan)coaching of pensioencursussen. Bibliotheek Rotterdam neemt deel aan de landelijke werkgroep MDIEU (Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden) Openbare Bibliotheken. Hiertoe heeft de Stichting BibliotheekWerk subsidie aangevraagd bij het ministerie van SZW voor de uitvoering van een landelijk activiteitenplan.

Flexibel Netwerk

Het Flexibel Netwerk bestaat uit vrijwilligers, stagiairs, werkervaringskandidaten, werkzoekenden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2022 werd de samenwerking aangegaan met Exit van gemeente Rotterdam met als doel werkervaringsplaatsen te creëren voor kandidaten met afstand van de arbeidsmarkt. De eerste successen gevierd worden en de eerste kandidaten stroomden door naar reguliere banen op de arbeidsmarkt.

Flexpool

In 2022 zag de flexpool het licht. Deze bestaat uit (jonge) medewerkers die per week een bepaald minimum aan uren werken in de basisdienstverlening. Deze medewerkers zijn bereid op verschillende plekken en tijden te werken. Hierdoor is de flexibele schil breed inzetbaar op alle vestigingen en wordt het benodigde budget voor inzet uitzendkrachten aanzienlijk verlaagd.

Stages en vrijwilligers

In samenwerking met ROC Albeda zijn 7 vaste stageplekken gecreëerd en vervuld binnen 2 missielijnen. Daarnaast heeft de bibliotheek meerdere middelbare scholieren een maatschappelijke stage kunnen bieden zowel in de Centrale als de wijkvestigingen. Na het optrekken van het stof van de coronacrisis bleken de acties voor het behoud van en de binding met de 350 vrijwilligers in het voorgaande jaar hun vruchten te hebben opgeleverd. Het aantal vrijwilligers is gegroeid tot 380.

Arbobeleid en ziekteverzuim

Het voortschrijdend gemiddelde ziekteverzuim over 2022 ligt op 7,39% (2021: 6,25%). Omdat het verzuim het hoogst in de leeftijdsgroepen 50-60 jaar en 60+ kregen deze twee groepen in 2022 als eerste een duurzaam inzetbaarheidsgesprek.

3.2 Finance & Control

De organisatie handelt sinds 1 juli 2021 vanuit de missielijnen en bedrijfsvoering-afdelingen. In 2022 is, mede geïnitieerd door de organisatieverandering, een start gemaakt met het zichtbaar maken van kwantitatieve en kwalitatieve sturingsinformatie in een Business Intelligence tool. Het onderdeel Control krijgt hiermee een prominenter rol binnen de bedrijfsvoering van de bibliotheek.

De financiële gevolgen van de coronacrisis, de oorlog in de Oekraïne en de hoge inflatie vormen een risico voor de financiële stabiliteit van de bibliotheek. Finance & Control heeft in 2022 meer verbinding gezocht met de managers verantwoordelijk voor de missielijnen en bedrijfsvoering, met als doel een scherpere monitoring op het resultaat en prestatie-indicatoren vast te stellen.

De ongekende stijging van de inflatie gedurende 2022, heeft ertoe geleid dat is besloten een verscherpte kostenraming op te stellen ten behoeve van de verbouwing van de Centrale Bibliotheek en de tijdelijke huisvesting. Ook is het effect onderzocht van de algehele verbouwing op toekomstige exploitatieresultaten.

3.3 Marketing & Communicatie

Team Marketing en Communicatie verzorgt de communicatie over producten, diensten en activiteiten, onder andere vanuit de missielijnen.

Communicatie van activiteiten, producten en diensten

Voor de doelgroep jeugd kregen de Nationale Voorleesdagen en het Jeugd Vakantie Paspoort veel aandacht, wat resulteerde in ruim 5.000 jonge deelnemers en een toename van het aantal jeugdleden. Het grootste bereik had de Kinderboekenweek met onder meer een postercampagne, gezamenlijke communicatie met Diergaarde Blijdorp en 14.000 deelnemers aan activiteiten. Voor de voorschoolse leeftijd vond de communicatie vooral wijkgericht plaats, om zo kwetsbare communities in Rotterdam te bereiken.

De communicatie richting de doelgroep jongeren werd toegespitst op de nieuwe werkwijze van de missielijn die verder vorm kreeg met een grote focus op social media en communities. Richting vo- en mbo-scholen is de communicatie opgeschaald en informatie en acquisitie mogelijk gemaakt op de website van de bibliotheek.

Volwassenen kwamen de bibliotheek in media en stad tegen met communicatie over de veelheid aan activiteiten binnen de missielijn Kunst, Cultuur, Opinie en Debat en de dienstverlening van het Ontwikkelhuis Basisvaardigheden. Bijzondere aandacht was er voor de Certificering van het taalhuis en in de eerste helft van 2022 voor communicatie naar vluchtelingen, waaronder die uit Oekraïne, over de anderstalige collectie en het taalaanbod.

Collectie en Kennisdeling vonden onder andere zichtbaarheid met de online-campagne 'samen bouwen we de collectie' waarmee Rotterdammers worden opgeroepen mee te denken over de collectie. Ook was er de promotie, waaronder een permanente

expositie en video's, van de vier Erasmuswerken die in 2022 zijn toegevoegd aan de Canon van Nederland.

Het resultaat van dit alles is zichtbaar in een stijging van het gebruik van de onlinekanalen, een grotere afname van de dienstverlening, een bijzonder hoge perswaarde (€ 1.971.747) en een toename van het aantal leden. Naast de toename van het aantal jeugdleden is voor het eerst sinds 2016 een stijging van het aantal volwassen leden zichtbaar.

Corporate communicatie

De communicatiefocus bij de verbouwing van de Centrale Bibliotheek ging in 2022 uit naar de voorbereidingen voor de verbouwing en de tijdelijke huisvesting. In 2022 vond de selectie van het architectenbureau plaats, met voorafgaand een presentatie van de ontwerpen en interactie met de Rotterdammers. Ook maakte de bibliotheek de locatie van tijdelijke huisvesting bekend.

Marketing en Communicatie was aanwezig bij het IFLA-congres in 2022 in Dublin, was onder meer voorzitter van de werkgroep voor communicatie van het congres in 2023 en zorgde voor pers aandacht voor het congres dat in 2023 in Rotterdam plaatsvindt. In de tweede helft van het jaar had de cyberaanval grote impact. In een hectische tijd is snel en intensief gecommuniceerd met medewerkers, leden, bezoekers, pers en stakeholders. Er werd helder geïnfomeerd over de actuele status van (het herstel van) de dienstverlening, alsook over de gevolgen voor een beperkte groep leden van wie de gegevens betrokken waren bij de cyberaanval.

Onderzoek

Ook in 2022 werd het jaarlijkse missielijn-brede onderzoek naar klanttevredenheid uitgevoerd. Voor de Centrale Bibliotheek is een klantreisonderzoek uitgevoerd. Daarnaast werden bij activiteiten tevredenheidsenquêtes gehouden. De bibliotheekfunctie in Kralingen en Crooswijk is onderzocht en er vond onderzoek plaats naar de stadsbrede aanwezigheid. Tot slot werd een onderzoek naar het third-place gedachtengoed begeleid en startte een langdurig onderzoekstraject - geleid vanuit de Radboud Universiteit - naar de rol van bibliotheken in stedelijke omgeving.

3.4 ICT

Begin 2022 is de nazorgperiode van de implementatie van Office 365 in 2021 uitgevoerd en afgerond. Een Office 365 specialist werd ingehuurd om medewerkers zowel op maat als collectief verdere instructie te geven.

De selectie en keuze is gemaakt voor het datacenter dat de disaster recovery omgeving gaat inrichten. Vanwege het mondiale chiptekort zal de daadwerkelijke ingebruikname pas in 2023 plaats hebben.

De internet bandbreedte van de vestigingen is verbeterd vanwege een upgrade. Hierdoor is de performance van onder andere streaming sterk verbeterd.

Nadat in 2021 alle Thin Clients in de publieksomgeving zijn vervangen, werden in 2022 de Thin Clients in de kantooromgeving vervangen. Hiermee zijn alle 500 vaste computerwerkplekken ingericht met de nieuwste software en firmware.

De nieuwe telefooncentrale is in gebruik genomen. Hiermee werken medewerkers voortaan allemaal uitsluitend met een mobiele werktelefoon. Bij het inloggen in de thuiswerkomgeving is in 2022 2-factor authenticatie (2FA) ingevoerd, waarbij mobiele telefoons essentieel zijn.

In oktober werd Bibliotheek Rotterdam getroffen door een cyberaanval. Dit had een grote impact voor de bibliotheek. Zo waren computersystemen tijdelijk niet beschikbaar voor klanten en medewerkers en bracht het herstellen van systemen extra kosten met zich mee.

3.5 Facilitair Management

Begin 2022 zijn alle locaties ingericht op hervatting van de reguliere openstelling. Alle locaties zijn geschouwd op het gebied van onder meer toegankelijkheid, bereikbaarheid, uitstraling, veiligheid, voorzieningen en technische installaties. Circa 50 medewerkers zijn opgeleid tot Bedrijfs hulpverlener. Dit aantal neemt toe, omdat alle medewerkers die het grootste deel van de werkuren in de dienstverlening werken vanaf 2022 standaard tot Bhv'ers opgeleid worden. In de Centrale Bibliotheek is een ontruimingsoefening zonder publiek uitgevoerd.

Later dan oorspronkelijk gepland is in 2022 gestart met de actualisatie van het aanwezigheidsbeleid. De behoefte aan bibliotheken als third-place, met ruime openingstijden en veel studieplekken komt in de conceptversie van dit onderzoek duidelijk naar voren.

De openingstijden zijn verruimd tot 1081 uur per week, mede door het onbemand openstellen van de locatie in Hoogvliet (vanaf april 2022). In de Centrale Bibliotheek is als pilot getest met onbemande opening tussen 20.00 en 21.00 uur. Alleen het beveiligingsbedrijf is dan aanwezig. Gemiddeld waren er in dit uur 170 bezoekers in het pand, voornamelijk studerende. In juni 2023 wordt besloten of dit een permanent karakter krijgt.

Het uitleenpunt in Hillegersberg is verhuisd. In Noord is een geschikte partner gevonden waar de bibliotheek een kleine uitleenlocatie kan realiseren met een kleine collectie en studieplekken. De collectie van Atlas van Stolk is vanuit het Schielandhuis verhuisd naar het Stadsarchief Rotterdam. Het team van Atlas van Stolk-medewerkers had al een werk- en expositieruimte in de Centrale.

Voor de herontwikkeling van de Romeynshof en het omliggend gebied is door de Gemeente een gebiedsontwikkelaar geselecteerd. Ook het nieuwe pand zal een multifunctionele locatie worden met meerdere huurders. Omdat dit traject nog even op zich laat wachten, kreeg de huidige locatie een opfrisbeurt.

Het third-place onderzoek is afgerond. Veel van de adviezen hieruit komen overeen met bevindingen vanuit de pandenschouw en het herijkingsonderzoek aanwezigheidsbeleid. In 2023 worden deze vertaald in aanpassingen in panden.

Het team Zaalverhuur merkte na de opheffing van de coronamaatregelen een acute stop aan livestreamaanvragen. Alle huurders gaven de voorkeur aan fysieke bijeenkomsten. Het aantal verhuringen was eind 2022 op niveau van pre-Corona.

Vernieuwing Centrale

Aan het begin van het jaar is het architectenteam dat de Centrale Bibliotheek gaat renoveren geselecteerd en zijn grote stappen gemaakt in de fase van het Voorlopig Ontwerp. Dit in nauwe samenwerking met

de gemeente en interne werkgroepen. Ook is een definitief besluit genomen over de tijdelijke locatie gedurende de verbouwing. Samen met de architect wordt volop gewerkt aan het Voorlopige Ontwerp. Dit gebeurt met een kleine interne afvaardiging, met het uitgangspunt om zo min mogelijk te verbouwen aan de tijdelijke huisvesting. Er vonden gesprekken plaats met partners en (potentiële) huurders over het huren van ruimte in zowel de tijdelijke huisvesting als in de vernieuwde Centrale Bibliotheek.

3.6 Werving van externe middelen

In 2022 heeft de bibliotheek subsidies ontvangen van Stichting Lezen en ProBiblio voor een aantal educatieve activiteiten onder de vlag van Boekstart, Boekstartcoach en voor projecten met het mbo en het vo. Van de gemeente Rotterdam ontving de bibliotheek subsidie voor de inzet van een cultuurcoach op een mbo-instelling die zich vooral richt op het bevorderen van leesplezier bij de leerlingen.

Van de Europese Commissie kwam een subsidie waarmee een jongerenproject rondom de discussiemethode *Deep Democracy* kon worden gerealiseerd. Dit project kende enige vertraging vanwege Covid in 2021. Inmiddels is het project succesvol afgerond en is de stad verrijkt met meerdere jonge trainers die de methode *Deep Democracy* beheersen. Het eveneens door de Europese Commissie gesubsidieerde project Ouderen in de Wijk liep ook in 2022 door. Alle gesubsidieerde activiteiten hadden te lijden onder vertragingen en uitstel vanwege de in voorgaande jaren opgelegde beperkingen vanwege de coronapandemie.

Digitale Inclusie en Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)

Van de gemeente Rotterdam ontving de bibliotheek in 2022 een subsidie voor het stedelijke project Digitale Inclusie 55+ met als doel de realisatie van een fijnmazig netwerk en een hulpstructuur waarmee Rotterdamse ouderen in staat worden gesteld digitaal zelfstandiger te worden en mede daardoor te kunnen (blijven) deelnemen aan de maatschappij. Deze subsidie werd voor het laatste jaar verstrekt. Gemeente en bibliotheek vinden het onderhouden van dit netwerk zeer van belang. In Rotterdam hebben immers ruim 90.000 inwoners moeite met

lezen en schrijven, rekenen of digitale vaardigheden, toenemende digitalisering maakt dit voor deze groep mensen steeds lastiger. De regie van het netwerk wordt daarom ook na 2022 voortgezet onder andere condities en ondergebracht onder de landelijke regeling Digitale Inclusie.

Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)

Al sinds 2013 biedt de bibliotheek cursussen aan op het gebied van digitale vaardigheden. In 2019 is het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) aan de dienstverlening toegevoegd; een laagdrempelig, fysiek loket in de bibliotheek, waar Rotterdammers terecht kunnen met vragen over online (overheids) dienstverlening. Het IDO is een landelijk initiatief van de Manifestgroep, een samenwerkingsverband van publieke dienstverleners, gefinancierd door het Ministerie van BZK. In 2022 heeft het ministerie besloten de middelen structureel ter beschikking te stellen en het bedrag per inwoner hiervoor te verhogen. Met deze middelen heeft de bibliotheek de dienstverlening op het gebied van digitale inclusie flink kunnen uitbreiden. Ze heeft ingezet op een integrale aanpak, waarbij het IDO en de digivaardigheidscursussen een compleet pakket vormen dat Rotterdammers een steuntje in de rug biedt.

Het resultaat is dat de bibliotheek de Rotterdammers enerzijds heeft voorzien van informatie en advies en anderzijds heeft geholpen bij het vergroten van hun digitale vaardigheden. Het aantal IDO-punten is uitgebreid van 2 naar 10 vestigingen. Ruim 2.150 Rotterdammers bezochten in 2022 het IDO met een of meerdere vragen en ruim 3.300 Rotterdammers volgden een cursus of training. Aan het eind van het jaar is de dienstverlening geëvalueerd. Het aanbod staat stevig, maar het programma wordt uitgebreid, zodat nog meer Rotterdammers worden bereikt.

Netwerk Digitale Inclusie

In 2022 is het netwerk Digitale Inclusie verder uitgebreid naar vijftig (Rotterdamse) samenwerkingspartners. Bibliotheek Rotterdam heeft samen met welzijnsorganisaties afspraken gemaakt die zijn vastgelegd in het Actieplan digitale inclusie per gebied. Het netwerk werd ondersteund met communicatiemiddelen, netwerkbijeenkomsten, een Tool box en lesmateriaal. Bijna honderd mensen kregen hardware in bruikleen om te werken aan hun digi-

tale vaardigheden. Ook werd de samenwerking gestart met de bankensector, om mensen handvatten te bieden bij online te bankieren. Samen met MOBiN is aan Marokkaanse ouderen een basistraining digitale vaardigheden aangeboden aangepast op de behoefte. Ook was er specifieke hulp aan twee Caribische groepen op het gebied van digitale hulpvragen.

Voor het vierde opeenvolgende jaar werd subsidie ontvangen via de KB voor het faciliteren van belastingspreekuren en cursussen zoals Klik & Tik en Digisterker. Bovendien werd met hulp van deze subsidie het IDO voor het publiek verder ingericht en nog meer opengesteld voor het publiek. Voor de bemensing van de IDO-punten heeft de bibliotheek specifiek personeel geworven en aangesteld. Inmiddels zijn alle activiteiten rondom Digitale Inclusie en de (digitale) overheid ondergebracht bij het IDO, dat hierdoor een herkenbaar en afgescheiden onderdeel is geworden van de totale dienstverlening van de bibliotheek.

4. Financiële gang van zaken in 2022

4.1 Uitvoering van het financiële beleid

De bibliotheek wil een verantwoord financieel beleid voeren. Ze wil de middelen optimaal inzetten ten behoeve van de kwaliteit van de bibliotheken en tegelijkertijd de risico's voldoende afdekken.

Belangrijke aandachtspunten in 2022 waren:

- Opstarten en verder ontwikkelen van verbeteringen in financiële rapportage en analyse door;
 - Maandafsluitingen, resultaatbeoordelingen op subsidies en het boeken van verplichtingen,
 - Maximaliseren van de registratie van contracten en bijbehorende jaarverplichtingen,
 - Ontwikkelen en introduceren van een BI-tool,
 - Versterken van de formatie binnen team F&C.
- Eerste volledige boekjaar na de uitrol van de organisatieverandering in 2021;
- Opheffing van alle coronamaatregelen en het opnieuw starten van activiteiten met noodzakelijke impulsen;
- Zichtbaarheid van de eerste gevolgen van de kosteninflatie, met name binnen huisvesting.

Financiële positie

De financiële positie van de bibliotheek is sterk, maar toont enkele kritische punten. Een negatief resultaat op de jaarrekening 2022 en een door prijsstijgingen en bezuinigingen aangepaste begroting 2023 vragen om een scherpe financiële sturing. De reserve voor vervangingsinvesteringen zal voor zover mogelijk worden ingebracht voor de inrichting in de vernieuwing van de Centrale Bibliotheek. Onvoldoende dotatie en mogelijkheden om deze reserve te vullen kunnen gevolgen hebben voor de bibliotheekorganisatie als geheel gedurende de periode van verbouwing.

Resultaat

In 2022 is er sprake van een negatief exploitatieresultaat van € 534.039 (begroot

-/- € 7.242). In vergelijking met de realisatie 2021 (€ 1.041.902) valt op dat er zowel hogere lasten (€ 2.234.238) waren dan vorig jaar als € 655.178 meer baten.

Aan de batenkant is een stijging te zien in met name de exploitatiesubsidie (accres). De stijging bij de gebruikersinkomsten, specifieke dienstverlening en overige baten is het gevolg van het verdwijnen van de coronamaatregelen.

De toename in lasten wordt met name veroorzaakt door een stijging in personeelslasten, administratie- en automatiseringskosten. Voor collectie en specifieke kosten geldt weer het wegvallen van de coronamaatregelen.

4.2 Resultaat exclusief niet-terugkerende baten en lasten

In 2022 was er geen sprake van niet-terugkerende posten die de baten, noch de lasten materieel beïnvloedden. Derhalve is dit jaar geen resultaatweergave op deze manier gemaakt.

4.3 Exploitatieresultaat

De bibliotheek heeft over het boekjaar 2022 een exploitatieresultaat behaald van -/- € 534.039 (2021: € 1.041.902). Het resultaat is als volgt tot stand gekomen:

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
BATEN	€	€	€
Subsidies	21.816.207	22.114.375	21.526.727
Gebruikersinkomsten	1.026.308	1.029.000	895.191
Specifieke dienstverlening	1.051.361	1.001.000	911.234
Evenementen/ activiteiten	31.280	18.000	38.918
Overige baten	280.586	280.000	178.494
	24.205.742	24.442.375	23.550.564
LASTEN	€	€	€
Lonen en sociale lasten	12.050.405	12.530.675	11.380.202
Overige personeelslasten	2.265.862	1.650.070	1.829.198
Afschrijvingen	715.907	754.547	706.116
Huisvestingslasten	4.623.226	4.628.075	4.578.982
Administratie- en beheerslasten	443.745	319.200	292.246
Bestuur en organisatie	532.509	460.700	456.357
Automatisering	1.268.115	954.300	918.323
Collectie en media	1.759.455	1.818.350	1.610.275
Specifieke kosten	7.11.417	986.000	530.724
Transport	64.571	72.200	64.575
Overige lasten	244.103	208.500	78.079
	24.679.315	24.382.617	22.445.077
Subtotaal	-473.573	59.758	1.105.487
Financiële baten en lasten	-60.466	-67.000	-63.585
TOTAAL EXPLOITATIERESULTAAT	-534.039	-7.242	1.041.902

Algemeen

Het resultaat is in 2022 € 1.575.941 lager dan in 2021 en € 526.797 lager dan de begroting.

Vanwege de sluitingen en beperkingen door corona is 2021 geen representatief jaar voor het exploitatieresultaat. In 2022 heeft de bibliotheek er maximaal op ingezet om de dienstverlening weer volledig te laten draaien. De baten zijn gestegen ten opzichte van 2021. Er is een groei te zien in subsidieverplichtingen, gebruikersinkomsten, specifieke dienstverlening en overige baten.

Aan de lastenkant is een stijging te zien ten opzichte van de realisatie 2021, echter hiermee is rekening gehouden in de begroting voor 2022. De gerealiseerde lasten over 2022 zijn € 296.698 hoger dan de begroting. Gedurende het jaar zijn meer tijdelijke arbeidscontracten voor inhuur/uitzendkrachten gesloten ten behoeve van gesubsidieerde projecten.

Investeringskosten zijn laag gebleven, waardoor afschrijvingen gelijk zijn gebleven, maar lager dan begroot. Bij de huisvesting zijn grote kostenstijgingen op energie, beveiliging en advies te zien, terwijl onderhoud is verminderd. Bij de administratie- en bestuurskosten is te zien dat de inhuur van een financieel manager en advies voor het aanwezigheidsbeleid niet waren begroot. ICT heeft uitgaven moeten doen die niet waren begroot, op het gebied van persoonsgebonden hardware en belangrijke uitgaven voor systeembeveiliging naar aanleiding van de hack. Bij collectie is een uitbreiding voor het voortgezet onderwijs vertraagd. Onder de overige lasten is een eenmalige uitgave te zien voor de productie van een boek over 400 jaar Bibliotheek Rotterdam.

Per kostencategorie volgt verderop in de jaarrekening een uitgebreidere toelichting. Hier wordt volstaan met het benoemen van de baten- en kostencategorieën en het aanstippen van de bedragen daarbinnen, die het verschil tussen realisatie en begroting respectievelijk tussen realisatie 2022 en realisatie 2021 bepalen.

Resultaat in vergelijking met begroting

Aan de batenkant is € 236.633 minder gerealiseerd dan begroot. De onderschrijding bij subsidies (-/- € 298.168) wordt gedomineerd door een overschatting

van de verwachte doelsubsidies. De gebruikersinkomsten waren minder dan begroot (-/- € 2.692) door een hoge inschatting in ledencontributie. De baten uit specifieke dienstverlening stegen boven de begroting uit (€ 50.361) dankzij succesvolle ontwikkelingen in zaal- en theaterverhuur. Ook de opbrengsten uit evenementen waren hoger dan begroot (€ 13.280). Overige baten laten per saldo een gelijk beeld zien ten opzichte van de begroting, maar tonen in de details een achterblijven van sponsoring/donaties, waaronder bijdragen voor het jubileumboek.

De lasten waren in totaal € 296.698 hoger dan begroot. De overschrijding op de totale personeelslasten (€ 135.522) is met name veroorzaakt door inhuur van externen. Investeringsafschrijvingen blijven -/- € 38.640 onder begroting door late (ICT) of uitblijvende (Facilitair) investeringen. Bij de huisvestingslasten is een onderschrijding zichtbaar (-/- € 4.849). Energie en beveiliging zijn grote kostenstijgers en onderhoud is lager dan begroot door het anticiperen op de verhuizing van de Centrale. Administratiekosten (€ 124.545) en bestuurskosten (€ 71.809) overschrijden de begroting door met name inhuur van externen. Automatisering overschrijdt met € 313.815 voor noodzaak tot systeembeveiliging vanwege de hack. De post collectie en media onderschrijdt (-/- € 58.895) door minder aanschaf voor het educatief programma. Specifieke kosten onderschrijden (-/- € 274.583) door minder kosten voor exposities. Transportkosten (-/- € 7.629) tonen structureel lagere leasekosten. Bij de overige lasten wordt de overschrijding (€ 35.603) bepaald door niet begrote nagekomen lasten van voorgaande jaren.

De financiële lasten onderschrijden de begroting met € 6.534 door lagere bankkosten en lagere negatieve rente.

In vergelijking met 2021

Aan de batenkant is een toename van € 655.178 zichtbaar. Subsidies stegen met € 289.480 door met name het accres op de budgetsubsidie. Gebruikersinkomsten (€ 131.117) en specifieke dienstverlening (€ 140.127) zijn gestegen dankzij het stoppen van de coronamaatregelen. Evenementenopbrengsten zijn gedaald (-/- € 7.638) doordat er in 2021 een eenmalig groot evenement voor Stichting Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam was. De overige baten

(€ 102.092) zijn gestegen door de drankopbrengsten en toiletopbrengsten vanwege het vervallen van de coronamaatregelen, een eenmalige afboeking van de reservering voor vakantiedagen en meer baten uit voorgaande jaren.

Aan de lastenkant is er ten opzichte van 2021 een stijging van € 2.234.238.

- Kosten voor personeel (€ 670.203) en de overige personeelslasten (€ 436.664), (met name voor inhuur) zijn de grootste stijgers;
- De afschrijvingskosten (€ 9.791) en de huisvestingslasten (€ 44.244) bleven per saldo nagenoeg gelijk. In de jaarrekening wordt dit verder verduidelijkt;
- Bij de administratiekosten (€ 151.499) wordt de stijging bepaald door met name de inhuur van een financieel manager;
- Bij bestuur en organisatie (€ 76.152) betreft de stijging de inhuur van een adviseur voor het aanwezigheidsbeleid;
- Voor automatisering (€ 349.792) geeft de systeem-beveiliging en de personele automatisering een totale kostenverhoging;
- Voor collectie en media is een stijging te zien van € 149.180, door de aanschaf van collectie terug te brengen naar de pré-corona tijd;
- Bij de specifieke kosten (€ 180.693) is het effect van de beëindiging van de coronamaatregelen te zien;
- Bij transport is er geen verschil;
- Voor de overige lasten (€ 166.024) kan met name de productie van het boek over het 400-jarig bestaan worden gerapporteerd.

De financiële lasten geven tegenover 2021 een verschil van € 3.119.

Resultaat en bestemming van het exploitatieresultaat

Dit alles leidt ertoe dat het resultaat € 526.797 lager is dan begroot. Het exploitatieresultaat voor 2022 bedraagt -/- € 534.039. Het voorstel is om dit ten laste te brengen van de algemene reserve.

4.4 Risicoparagraaf

De bibliotheek dient te beschikken over voldoende

weerstandsvermogen om bij onverhoopte tegenvallers de daaruit voortkomende klappen te kunnen opvangen. Het gaat dan niet alleen om financiële risico's, maar ook om operationele, organisatorische en andere risico's.

Eens per kwartaal wordt een sessie georganiseerd volgens de methodiek van de Risk and Control Self Assessment (RCSA¹) om de reeds geïdentificeerde risico's na te lopen en mogelijk nieuwe risico's en benodigde mitigerende maatregelen te benoemen. Ook het benodigde weerstandsvermogen wordt hierbij herrekend. De uitkomsten ervan worden in een vaste paragraaf van de kwartaalrapportages aan het college gerapporteerd.

Eind 2022 is het benodigde weerstandsvermogen aan de hand van de laatste inschatting herrekend. Het benodigde bruto weerstandsvermogen komt volgens de RCSA-methodiek uit op € 3,8 miljoen zonder mitigerende maatregelen. Het netto benodigde weerstandsvermogen (het weerstandsvermogen na het nemen van mitigerende maatregelen) komt volgens dit model uit op € 2,5 miljoen.

Met een vermogenspositie van € 8,8 miljoen ultimo 2022 heeft de bibliotheek daarmee een marge van € 6,3 miljoen, hetgeen nodig is om tevens in de financieringsfunctie voor de vaste activa te voorzien.

Het management van de bibliotheek is zich ervan bewust dat zij een van de grootste gesubsidieerde instellingen van de gemeente Rotterdam leidt. Vanuit dat besef ontstaat een lage risicobereidheid: risico's voor bijvoorbeeld nieuwe vestigingsvormen worden alleen genomen als de gevolgen te overzien zijn. Daarbij hoort ook een besluitvormingsproces met concreet geformuleerde evaluatiemomenten en voldoende bewegingsvrijheid om zich op enig moment terug te kunnen trekken.

4.5 Governance

De bibliotheek kent een toezichtstructuur die is ingericht volgens het Raad-van-Toezichtmodel. Daarbij ontwikkelt de directeur-bestuurder het beleid en brengt het ten uitvoer. Hij legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan de raad van toezicht en

¹ De gemeente Rotterdam hanteert het Rotterdamse Risico Cumulatiemodel.

wordt daarbij gesecondeerd door de business controller. De raad van toezicht informeert zich tevens over de gang van zaken binnen de bibliotheek door middel van periodiek overleg met de ondernemingsraad. Zij kan desgewenst de business controller rechtstreeks benaderen voor nadere toelichting. De raad van toezicht conformeert zich aan de Governance Code Cultuur.

De verhouding tussen de directeur-bestuurder en raad van toezicht wordt gekenmerkt door het constant zoeken en vinden van de juiste balans tussen een controlerende en preventief-actieve taakstelling door de Raad van Toezicht. In het functioneren van de raad is zij zich bewust van de principes van good governance conform de governance code, waarvan in 2019 het nieuwe model van kracht werd. Zij stelt zich actief, doch terughoudend op. Bijvoorbeeld wanneer zij het bestuur bijstaat door het verwijzen van relevante contacten in de stad op het gebied van onderwijs, maar zich afzijdig houdt van verdere bemoeienis met de aard van de contacten of samenwerkingen die daaruit voortvloeien. De raad van toezicht bestond in 2022 uit zeven leden, benoemd door B&W van de gemeente Rotterdam.

4.6 Begroting 2023

In juni 2022 is een meerjarenbegroting ingediend met voor 2023 een negatief exploitatieresultaat van -/- € 2.429. Dit is een aanscherping ten opzichte van de begroting die onderdeel was van de meerjarenbegroting. Deze begroting wordt in het voorjaar van 2023 herijkt in verband met voortschrijdend inzicht in de gevolgen van onverwacht hoge inflatie. Belangrijke veranderingen ten opzichte van de begroting die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen, zijn:

- Accres op de exploitatiesubsidie;
- Afgenomen gebruikersinkomsten door teruggelopen aantal betalende leden en milder boetebeleid;
- Hogere personeelslasten als gevolg van cao-verbodingen, extra periodieken boven op de voorziene periodieken en het volledig invullen van alle vacante posities;
- Stijging van de overige personeelslasten door inhuur van derden ter ondersteuning van de missielijnen;

- Lastenstijgingen facilitaire diensten als gevolg van wereldwijde prijsstijgingen.

De begroting ziet er als volgt uit:

Staat van BATEN en LASTEN 2023	Begr. 2023
BATEN	€
Subsidies	23.690.494
Gebruikersinkomsten	1.143.075
Specifieke dienstverlening	1.077.000
Evenementen/activiteiten	18.450
Divers baten	91.375
	26.020.394
LASTEN	€
Lonen en sociale lasten	13.178.610
Overige personeelslasten	1.883.009
Bestuur en organisatie	462.150
Huisvesting	6.458.326
Administratie	296.300
Transport	73.700
Automatisering	1.072.893
Collectie en media	1.734.079
Specifieke kosten	780.175
Overige kosten	43.837
	25.983.079
Financiële baten en lasten	-24.000
TOTAAL	13.315

De directie dankt de Raad van Toezicht, de Ondernemingsraad en alle medewerkers van de bibliotheek voor de geleverde inzet en prestaties in 2022. De directie heeft er vertrouwen in dat de ingezette koers met voortvarendheid zal kunnen worden voortgezet.

Namens de Directie,

Dr. Theo C.M. Kemperman,

directeur bestuurder

Jaarrekening 2022

Balans per 31 december 2022

BALANS PER 31 DECEMBER 2022 (voor resultaatbestemming)	31-12-2022	31-12-2021
ACTIVA	€	€
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Verbouwing	1.385.133	1.588.949
Inventaris en inrichting	1.351.530	1.456.861
ICT (hard- & software)	679.455	625.736
Overige activa in uitvoering	17.327	-
Collectie	pm	pm
	3.433.445	3.671.546
VLOTTENDE ACTIVA	€	€
Vorderingen		
Debiteuren	168.915	113.786
Gemeente Rotterdam	139.739	53.494
Belastingen en pensioenen	523.292	386.497
Overige vorderingen en overlopende activa	782.726	504.481
	1.614.672	1.058.258
Liquide middelen	9.932.712	10.753.585
	14.980.829	15.483.388

BALANS PER 31 DECEMBER 2022 (voor resultaatbestemming)	31-12-2022	31-12-2021
PASSIVA	€	€
Eigen vermogen		
Algemene reserve	5.134.736	5.134.736
Onverdeeld resultaat	-534.039	1.041.902
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	4.206.358	3.164.456
	8.807.055	9.341.094
VOORZIENINGEN	€	€
Personeel	148.250	154.265
Groot onderhoud	1.628.078	1.588.677
	1.776.328	1.742.942
VLOTTENDE PASSIVA		
Kortlopende schulden		
Crediteuren	557.953	674.837
Gemeente Rotterdam	388.345	319.582
Belastingen en pensioenen	580.388	479.022
Overige schulden en overlopende passiva	2.870.760	2.925.911
	4.397.446	4.399.352
TOTAAL PASSIVA	14.980.829	15.483.388

Staat van baten en lasten over 2022

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
BATEN	€	€	€
Subsidies	21.816.207	22.114.375	21.526.727
Gebruikersinkomsten	1.026.308	1.029.000	895.191
Specifieke dienstverlening	1.051.361	1.001.000	911.234
Evenementen/ activiteiten	31.280	18.000	38.918
Overige bate	280.586	280.000	178.494
	24.205.742	24.442.375	23.550.564
LASTEN	€	€	€
Lonen en sociale lasten	12.050.405	12.530.675	11.380.202
Overige personeelslasten	2.265.862	1.650.070	1.829.198
Afschrijvingen	715.907	754.547	706.116
Huisvestingslasten	4.623.226	4.628.075	4.578.982
Administratie- en beheerslasten	443.745	319.200	292.246
Bestuur en organisatie	532.509	460.700	456.357
Automatisering	1.268.115	954.300	918.323
Collectie en media	1.759.455	1.818.350	1.610.275
Specifieke kosten	711.417	986.000	530.724
Transport	64.571	72.200	64.575
Overige lasten	244.103	208.500	78.079
	24.679.315	24.382.617	22.445.077
Saldo baten en lasten	-473.573	59.758	1.105.487
Financiële baten en lasten	-60.466	67.000	-63.585
TOTAAL EXPLOITATIERESULTAAT	-534.039	-7.242	1.041.902

Bibliotheek Rotterdam

Postbus 22140
3003 DC Rotterdam
010 281 61 00
bibliotheek.rotterdam.nl

